

Till
Socialtjänstnämnden

Snabbutredning av diskriminering och våld vid krogar

Remissvar på motion (nr 1) av Ewa Samuelsson och Hardy Hedman (kd)
(2 bilagor)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Eddie Friberg

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat motion (nr 1) av Ewa Samuelsson och Hardy Hedman (kd) om snabbutredning av diskriminering och våld vid krogar till socialtjänstnämnden. Motionärerna anser att Stockholm bör ta initiativ till en kommunal utredning eller beredning för att kartlägga problem och föreslå lösningar gällande:

1. Serveringstillstånd och serveringstider.
2. Kösystem utanför kvälls och nattöppna restauranger.
3. Samverkan mellan restauranger, ordningsvakt och polis.
4. Den ökande förekomsten av vapen och droger.
5. Diskrimineringsfrågor.

När det gäller områdena 1-4 ovan som motionärerna anser bör belysas hänvisar förvaltningen främst till det svar som lämnats till socialtjänstnämnden vid sammanträde 2004-03-23 i tjänsteutlåtande daterat 2004-03-10: "Säkerheten kring stadens krogar - Svar på skrivelse från Désirée Pethrus Engström (kd)". Förvaltningen skriver häri efter lämnad redovisning att det sammanfattningsvis kan sägas att en negativ utveckling med hög brottslighet, våldtäkter och krogbråk har brutits. Arbetet är i full gång mot narkotika och kriminalitet på stadens krogar samt för en ansvarsfull alkoholserving. Emellertid är förhållandena långt ifrån acceptabla. Det gemensamma ansvar som myndigheter och restaurangbranschen tar utgör dock en god grund för ett uthålligt och konsekvent arbete mot våldet.

När det gäller frågor om diskriminering kan dessa bli aktuella vid ansökan om serveringstillstånd och vid tillsyn av restauranger. Alkohollagen möjliggör dels återkallelse av serveringstillstånd mot tillståndshavare som lagförts för diskriminering, dels avslag på ansökan redan vid pågående brottsutredning om diskriminering. Det är angeläget att polis och åklagare prioriterar att utreda anmälningar om diskriminering så att en rättspraxis inom området utvecklas. Det är idag inte alltid helt klart vad som ska ses som diskriminering. Restaurangerna kan också själva välja sina gäster så länge man inte gör sig skyldig till diskriminering. Tillståndsenheten medverkar på olika sätt aktivt i det förebyggande arbetet mot diskriminering. Att tillämpa alkohollagens bestämmelser på annat sätt än vad som ovan redogjorts för kräver lagändring. Förvaltningen ser inte en ändring varken som rimlig eller lämplig. Uppgiften åvilar polis och åklagare.

Förvaltningen avvisar inte motionärernas förslag om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning/beredning kring de i motionen aktuella frågeställningarna, men vill framhålla att det idag föreligger en väl utvecklad myndighetssamverkan på området där även branschens aktörer deltar aktivt, vilket är en avgörande faktor för att arbetet ska bli framgångsrikt.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat motion (nr 1) av Ewa Samuelsson och Hardy Hedman (kd) om snabbutredning av diskriminering och våld vid krogar till socialtjänstnämnden. Motionen har också överlämnats för yttrande till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden, KS handikappråd, KS arbetsmarknads- och integrationsberedning, KS demokratiberedning, polismyndigheten i Stockholms län samt till Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare. Remisstiden går ut 2004-04-20.

Motionen i sammanfattning

Ewa Samuelsson och Hardy Hedman (kd) skriver i motionen att det är viktigt att Stockholms stad snabbt undersöker vilka åtgärder kommunen kan vidta eller kräva mot bakgrund av den senaste tidens våldsdåd i eller i nära anslutning till krogar. Ett stort antal lagar och aktörer, såväl statliga som kommunala, är involverade i frågan. Trots det komplicerade sambandet mellan lagarna och aktörerna bör Stockholm ta initiativ till en kommunal utredning eller beredning för att kartlägga problem och föreslå lösningar. "Det är ju krogbesökare och

personal vid krogarna i vår stad som löper risk att drabbas av våld! Till utredningen kan på lämpligt sätt knytas representanter för övriga aktörer och myndigheter.”

Motionärerna anser att de områden som bör belysas är:

1. Serveringstillstånd och serveringstider.
2. Kösystem utanför kvälls och nattöppna restauranger.
3. Samverkan mellan restauranger, ordningsvakt och polis.
4. Den ökande förekomsten av vapen och droger.
5. Diskrimineringsfrågor.

Förvaltningens förslag och synpunkter

När det gäller områdena 1-4 ovan som motionärerna anser bör belysas hänvisar förvaltningen inledningsvis till det svar som lämnats till socialtjänstnämnden vid sammanträde 2004-03-23 i tjänsteutlåtande daterat 2004-03-10:

”Säkerheten kring stadens krogar - Svar på skrivelse från Désirée Pethrus Engström (kd)”. Utredningen biläggs detta tjänsteutlåtande. Förvaltningen skriver häri efter lämnad redovisning att det sammanfattningsvis kan sägas att en negativ utveckling med hög brottslighet, våldtäkter och krogbråk har brutits. Arbetet är i full gång mot narkotika och kriminalitet på stadens krogar samt för en ansvarsfull alkoholserving. Emellertid är förhållandena långt ifrån acceptabla. Det gemensamma ansvar som myndigheter och restaurangbranschen tar utgör dock en god grund för ett uthålligt och konsekvent arbete mot våldet. De pågående insatserna kan dock självfallet förstärkas med ytterligare krav och restriktioner. Övervakningskameror och förändring av vaktvillkor är exempel på det. De frågeställningarna önskar förvaltningen få i uppdrag att närmare utreda.

Utöver ovanstående kan följande tilläggas vad avser frågeställningarna i punkt 1-4. Motionärerna framhåller att det på senare år blivit enklare och går snabbare att erhålla serveringstillstånd. Utifrån det ställs frågan om det går lika snabbt att bli av med tillståndet. Svaret på det är att det bedrivs ett effektivt tillsyns- och sanktionsarbete. Dock krävs relativt stora resurser i form av tillsyn och utredningsarbete för att säkerställa tillräcklig bevisning för återkallelse av serveringstillstånd. Mindre krävs för att neka serveringstillstånd. Alkohollagen är utformad på så sätt att vid ansökan om serveringstillstånd har sökanden bevisbördan, medan det vid återkallelse är tillståndmyndigheten som har det.

Av tjänsteutlåtandet ”Säkerheten kring stadens krogar” framgår vidare att frågan om hur länge krogarna ska ha öppet självfallet är en fråga för KF att ta ställning till. I minnet bör man dock hålla bakgrunden till de sena serveringstidernas tillkomst nämligen att komma tillrätta med svartklubbar. Polismyndighetens uppfattning är idag att inga svartklubbar i egentlig bemärkelse finns i Stockholm. Frågan om köer utanför krogarna förfogar främst staden själv över, genom stadsdelsnämnderna, i och med att staden i de flesta fall äger marken. Ordningsförhållande på allmän plats där köerna anordnas regleras i ordningslagen för vilken polismyndighet är tillsynsmyndighet. Ordningen i och i direkt anslutning till krogar regleras också i alkohollagen. Frågan ägs således gemensamt av stadsdelsförvaltningarna, polismyndigheten och socialtjänstförvaltningen. Som förvaltningen ser det handlar det först och främst för stadsdelsförvaltningarna att ta ställning till om köerna ska tillåtas på stadens mark och för polismyndigheten att ta ställning till detsamma när det är allmän plats men inte stadens mark.

Förvaltningen anser att de resurser som polismyndigheten avsätter för samverkan mellan bransch och myndigheter samt för tillsyn över stadens restauranger är tillfyllest. Då avses inte frågan om diskriminering vilken förvaltningen återkommer till nedan. Den farhåga förvaltningen har är att närpolisens resurser för den löpande tillsynen tas i anspråk för andra ändamål. Sådana tendenser finns. Det är viktigt att polismyndigheten avsätter resurser såväl för den löpande kontinuerliga tillsynen av restauranger som för att beivra grov brottslighet. De goda resultat som påvisats i bilagd utredning vad gäller berusningsgrad, underåriga och brottslighet är beroende av en kombination av aktiviteter såsom lokal mobilisering, utbildning i ansvarsfull alkoholservice, policyförändringar och effektiv tillsyn. En förutsättning för en fortsatt god utveckling är kontinuitet i såväl närpolisernas arbete på krogen som krogkommissionens.

Den stora utmaningen som föreligger enligt förvaltningens mening, såväl för krogkommissionen som för närpoliserna, är precis som SHR framfört till regeringen i sitt 10-punkts program att utveckla samarbetet med de förordnade ordningsvakterna. Centralt i detta sammanhang är att den pågående utredningen ”Ordningsvakter och väktare – Ds 2003:50 (Justitiedepartementet)” verkligen leder till ett klargörande av de förordnade ordningsvakternas befogenheter samt att den resulterar i högre krav på utbildning för de förordnade ordningsvakterna. Även polismyndigheten har framfört detta som viktigt, det vill säga att de förordnade ordningsvakterna får bättre förmåga att hantera personer som är alkohol- och/eller narkotikapåverkade. För att polismyndighetens arbete mot den grova brottsligheten ska bli framgångsrikt är det också som SHR framfört viktigt att en skärpning av vapenlagen kommer till stånd. Det har också polismyndigheten framfört till regeringen. I dessa delar kan förvaltningen inte medverka, förutom vad gäller meddelande om villkor i samband med tillståndsgivning, utan det är rent polisiärt arbete. Att meddela villkor om förordnade ordningsvakter får dock

begränsad effekt om instrumentet inte fungerar som det ska. Därför har förvaltningen ett stort intresse i frågan.

När det gäller frågor om diskriminering kan dessa bli aktuella vid ansökan om serveringstillstånd och vid tillsyn av restauranger. Den som gjort sig skyldig till olaga diskriminering kan enligt brottsbalken dömas till böter eller fängelse. Gällande lagstiftning möjliggör också administrativt ingripande (återkallelse/varning) enligt alkohollagen mot sökande/tillståndshavare som lagförts för bland annat diskriminering. Detta innebär att en sökande kan få avslag på ansökan om serveringstillstånd och att en tillståndshavare kan förlora detta.

Det är angeläget att polis och åklagare prioriterar att utreda anmälningar om diskriminering så att en rättspraxis inom området utvecklas. Det är idag inte alltid helt klart vad som ska ses som diskriminering. Restaurangerna kan också själva välja sina gäster så länge man inte gör sig skyldig till diskriminering. Tillståndsenhetens möjligheter att med olaga diskriminering som grund avslå ansökan eller föreslå indragning av serveringstillstånd skulle öka om rättsläget blev tydligare om de sökande/tillståndshavare som gör sig skyldiga till olaga diskriminering blir dömda för detta.

I stadens alkoholpolitiska program som antogs av kommunfullmäktige i december 1999 uttalas vikten av att människor inte diskrimineras. Restauranginspektörerna på tillståndsenheten tar i samband med inspektionerna upp attityder och förhållningssätt till restauranggäster ur ett diskrimineringsperspektiv.

Tillståndsenheten medverkar aktivt i STAD-utbildning i ansvarsfull alkoholserving som staden tillsammans med bland annat polismyndigheten och branschorganisationerna anordnar. Vakterna som finns vid entréerna till vissa restauranger har en viktig roll vad gäller diskriminering. Tillståndsenheten medverkar också i polismyndighetens utbildning av förordnade ordningsvakter. I dessa utbildningar tas alltid diskrimineringsperspektivet upp. Att tillämpa alkohollagens bestämmelser på annat sätt än vad som ovan redogjorts för kräver lagändring. Förvaltningen ser inte en ändring varken som rimlig eller lämplig. Uppgiften åvilar polis och åklagare.

Förvaltningen avvisar inte motionärernas förslag om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning/beredning kring de i motionen aktuella frågeställningarna, men vill framhålla att det idag föreligger en väl utvecklad myndighetssamverkan på området där även branschens aktörer deltar aktivt, vilket är en avgörande faktor för att arbetet ska bli framgångsrikt.

Bilagor:

1. Motion nr 1 av Ewa Samuelsson och Harry Hedman (kd) om snabbutredning av diskriminering och våld vid krogar.
2. Säkerheten kring stadens krogar - Svar på skrivelse från Désirée Pethrus Engström (kd).